

Forn 2 de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Serres
Alçada: 358

Coordenades:

Latitud: 41.6365
Longitud: 1.89572
UTM Est (X): 408027
UTM Nord (Y): 4610007

Classificació

Número de fitxa 08179 - 344
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Colgat de terra. Les roderes de les motocicletes tot terreny hi passen per sobre.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0080002700000OP
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 21/04/2019 - 02:00

Descripció

Restes d'un forn de calç situat a la carena de Les Serres, per sobre el camí de Cal Ganàpia. L'accés es fa des del Camí de Les Serres al Collet dels Capellans fins a trobar el corriol d'accés, a mà dreta, que ressegueix la carena fins a l'Església Vella de Sant Pere i Sant Fermí. Des d'aquí cal continuar pel corriol fins que aquest s'eixampla, deixant el punt més alt del turó a mà dreta. En aquest indret per sobre d'un roquissar calcari, s'enfila un corriol obert per les motocicletes on hi ha el forn.

Està excavat a la roca, aprofitant el marge. El seu diàmetre, un cop netejada la vegetació que el cobria és de 2,50 m. El corriol per on circulen les motocicletes i també excursionistes situat a la part més alta del turó és de fet el carregador per on pujaven els carros. Immediatament a mà esquerra del forn hi ha les restes d'una pedrera envoltada de brolla i cirerer d'arboç que probablement va servir fins al seu abandonament.

No es troba gaire allunyat del forn de calç número 1 de Les Serres.

Observacions:

Ha estat localitzat i documentat durant la realització del treball de camp del Mapa de Patrimoni.

Història

Els forns de calç o olles de calç són construccions tradicionals que es troben arreu de Catalunya. Fets de pedra i fang, al seu interior es feia una combustió de llenya per a obtenir calç. Antigament la calç era un material molt necessari per a la construcció per a fer el morter de calç, barrejant aigua i sorra, i per a arrebossar les façanes i emblanquinar les cases. També servia a impermeabilitzar les cisternes i els safarejos així com per a desinfectar i també tenia un ús agrícola per a ensulfatar les plantes contra les plagues. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un forn de forma rodona fet dins la terra o la roca. Es necessitaven temperatures entre 800°C i 1000°C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per a aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres.

Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. El següent pas era la feixuga feina d'arrencar la pedra amb pics, maces, martells, escodes i malls. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros o mules fins al forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o boca per introduir-hi els feixos de llenya amb una mena de forca anomenada gavell. S'encenia el foc i es deixava encès els dos primers dies amb una faixa destapada que es tapava a poc a poc. Es sabia que el forn era cuit quan sortia flama blanca i les pedres es posaven vermelles. Un cop fredes les pedres eren blanques. Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Calien de dotze a quinze dies de cuita per deixar la pedra a punt; i després vint dies més per refredar-se. Aquesta calç viva s'apagava tirant aigua, essent convertida en hidrat de calç o calç morta. Passat aquest temps ja era a punt per desenfornar i transportar la calç en carros a la seva destinació per al seu ús. Generalment es feia un forn de calç quan hi havia necessitat de producte, i no sempre era comercialitzat, sinó que cada casa se'n feia un i s'abandonava després de ser utilitzat. Tampoc era necessari que estigués situat a prop d'una pedrera de calcària, ja que normalment es trobaven pedres d'aquest tipus escampades dins el bosc, al peu dels camins o a les rieres. D'aquesta antiga activitat, tan estesa només resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació. La producció de calç va tenir una certa importància fins a mitjans segle XX, com ho demostra l'existència de moltes olles o forns arreu del territori.

Bibliografia

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

